

En dag på Södra Latin 2054

Clara Wikforss-Green

”De läste böcker här”, sa han ”och de hade salar fulla med elever som bara lärde sig mer och mer.” Han sparkade till ett rostigt handtag som en gång suttit på en av de stora trädörrarna. ”Är det inte lite sorgligt?”

”Jo det är det väl”, svarar jag och tänker på hur pappa alltid pratade om det här stället. Om hur det före den stora katastrofen var ett av de största centrumen för undervisning i staden. Inte för att sådant är viktigt nu. Nu handlar allt om vem som är bäst på att sno verktyg från grannen och vem som kan samla mest mat och vatten från det lilla som finns kvar. Museerna ligger långt under den stigande vattennivån och de flesta böcker har sedan länge bränts för att värma frusna händer.

Ändå kommer den stora tegelbyggnaden till någon nytta, åtminstone för Marko och mig. Hit kommer vi varje dag och letar bland bråtet för att ibland hitta något fynd. Som den gången vi hittade ett par ganska intakta, svarta kängor som passade mig perfekt. Eller alla spruckna och trasiga kaffekoppar vi hittade och krossade för att sedan hänga upp skärvorna i fönstret och låta dem melodiskt plinga i vinden.

Den här morgonen sken solen starkt genom de stora men nu krossade fönstren och lyste upp varenda liten vrå av den sunkiga korridoren på våning två. Vi klättrade försiktigt över de omkullvälta skåpen som vi många gånger försökt flytta på. Men de rostiga kanterna skar genom våra handflator och lämnade svidande sår.

Marko vänder sig hastigt om när vi hör en råtta springa förbi bakom oss. Skadedjur är en mycket vanligare förekomst i den övergivna byggnaden än människor och det är nog helst så vi vill ha det också. Även med de sönderklottrade väggarna och de hopfallna pelarna är byggnaden som en oas mitt i den katastrofhärjade staden där utanför.

Vi tar oss till det rum vi spenderar mest tid i. En gammal skylt sitter kvar på dörren som sedan länge ligger på det gamla golvet, omkullblåst under någon kraftigare storm. Skylten har texten A229 och är brun där vi gissar att den en gång varit vit och glänsande.

I A229 har vi sopat och röjt undan och ställt iordning så gott det bara går. Här brukar vi bläddra bland de få vattenskadade böckerna vi kunnat hitta. Ibland är de på svenska, och då kan vi läsa lite grann. Jag är bättre på att läsa än Marko. Pappa sa alltid att det var viktigt medan jag ofta försökte förklara att ingen annan 17-åring slösade sin tid på att lära sig läsa. Markos föräldrar hade helt förkastat idén. Läsningen var en sak i det förflutna. I vår värld är det den som skriker högst som får vad den vill. Tidningar och böcker är minnen endast bevarade av vuxna och äldre.

Idag hittar vi ett gammalt skrivhäfte. Nästan varje sida är grå av utsmetat bläck, endast några svärdefinierade tecken kvarstår. ”Skrev mycket, det gjorde de också”, sa Marko. ”Ingen aning om vad de skrev. Allt ser ju ut så här”, sa han medan han bläddrade genom vårt upphittade

häfte för att försöka hitta någon antydning till ett ord eller en mening. ”Sorgligt är det ju faktiskt”, fortsatte han ”Som om de trodde att det här skulle läsas.”

”Inte visste de vad som skulle komma.” suckade jag och kände samtidigt hur min mage kurrade.

”Ska vi ta lunch uppe på fjärde?” Marko märkte alltid sånt, hans familj hade kommit från den stora svälten i norr hit till Stockholm Om det var någon som kände igen hunger så var det Marko.

”Jo det kan vi” svarade jag och borstade försiktigt av mina dammiga jeans.

Vi klättrade upp för trapporna, vars trappsteg var täckta med skrot och skräp. Ju närmare man kom fjärde våningen, ju starkare växte sig vinden. Vi hör skriet av måsar och snart ser vi den blåa himlen där uppe. Taket är sedan länge bortblåst, den fjärde våningen är nu någon slags terrass där rester av väggar står i led längst hela våningen.

Vi klättrar över de något kortare små stumpar som bildats av de nedblåsta gipsväggarna och sätter oss för att luta oss bakåt mot en av de stadigare cementväggarna. Jag plockar upp två burkar ur min påse, en med konserverad ananas och en med chili con carne. Marko hittade dem förra veckan och gav dem till mig. Han brukar inte säga var han får tag på maten, och jag vill nog inte veta.

Vi sitter där ett tag, han och jag, och äter vår ananas och ritar små teckningar i dammet som lagt sig över allt. Då och då kommer en fågel som vi får sjasa bort, normalt skulle den stenas ner och grillas, men inte nu. Vi pratar om de liv som en gång varit, det gör vi ofta, och om hur det kan ha varit för dem. För dem som gick på den här skolan. För dem som hade hela framtiden framför sig. Vi pratar om dem som läste och lärde och förstod.

När eftermiddagen närmar sig flyttar vi oss till kanten av våningen, där den sönderfallande tegelväggen stupar ner mot det mörka vattnet som täcker det som en gång varit skolgård. Pappa brukar berätta om hur man en gång hade ytor stora som hav att springa fritt och leka på. I hela mitt liv har vi lekt i små hörn av en förfallen taktopp eller ett sunkigt rum. Med vatten där det en gång fanns mark och människor där det inte alltid finns plats är det svårt att låta benen springa fritt.

Men däruppe under den brännande solen, på toppen av den stora tegelbyggnaden, har vi utsikt över hela staden. Längre bort skymtar man någonting som liknar en stor skål, en gång i tiden var den rund som en glob och alldeles skinande vit. Nu är det ett ställe dit de allra fattigaste drar sig. På varje tak skymtar tält och regnskydd, byggda av plankor och stora bitar av plast. Vattnet skvalpar mot fönstren på de gråa husen som en gång var målade i gult och orange. Överallt flyter skräp och rester av en stad som en gång varit så lysande stolt. Mellan skräpet navigerar stadens invånare försiktigt, på stora träbitar och i gamla sopkärl rör de omkring för att leta efter något användbart. Då och då hörs ett plask och ett skri från någon som fallit i det giftiga vattnet.

Men när vi tittar upp, Marko och jag, är himlen blå. Det är den renaste färgen vi har, himlens klara, ljusa, blåa. Allt annat är smutsigt och förorenat. Och när jag sneglar på Marko speglar sig det blåa i hans klara ögon.